

„Poněvadž nejsem vobleceněj, jsem nahej a nechci na ty pany nic ukazovat, aby si nemysleli, že jsem nezdvoritě] nebo sprostěj.“
Od toho okamžiku, kdy ošetřovatelé dostali rozkaz, aby vrátili Svejkově jeho šaty, nejevili již o něho prazádnou péci. Poručili mu, aby se oblékl, a jeden ho odvedl na třetí třídu, kde měl po těch několik dní, než vytrídili v kanceláři písemný vyhazov o něm, příležitost konati svá pěkna pozorování. Zklamání lékařů dali mu dobrozdání, že je „simulant mdlého rozumu“, a poněvadž ho propustěli před obědem, došlo k malému výstupu.
Svejk prohlásil, že když někoho vyhazují z blázince, že ho nesmí vyhodit bez oběda.
Vytřznosti učinil konec vrátěním přivolany policejní strážník, který Svejka předvedl na policejní komisarství do Salmovy ulice.

OSUDY DOBRÉHO VOJÁKA ŠVEJKA ZA SVĚTOVÉ VÁLKY

Jaroslav Hašek

1. kniha V ZÁZEMÍ

Na přípravě této knihy se podíleli:

Zdroj: Klempera (<http://members.tripod.com/~Klempera>)

Doplnil a upravil: RoboV (<http://www.sweb.cz/robov.knihy>)

Finální úpravy a uveřejnění: Atheneum (<http://atheneum.zde.cz>)

„Což ten mladý mnich v tom křesle
čelo v ruku pravou kloní,
dvě hořké, žhavé slzy
po bledých Lících se roní... Dál to neumím,“ pokračoval Švejk.
„Jestli chcete, tak vám zazpívám:
Jak je mi teskno okolo srdce,
co těžce, bolně zdvíhá nádra má,
když tiše sedím, do dálky hledím,
tam, tam do dálky touha má . . . A také to dál neumím,“ vzdychl
Švejk. „Znám ještě první sloku z ‚Kde domov můj‘ a potom ‚Jenerál
Windischgretz a vojenští páni od východu slunce vojnu započali‘
a ještě pár takových národních písniček jako ‚Zachovej nám,
Hospodine‘ a ‚Když jsme táhli k Jaroměři‘ a ‚Tisíckrát
pozdravujeme Tebe‘ . . .“

Oba páni lékaři se na sebe podívali a jeden z nich dal Švejkovi otázku: „Byl váš duševní stav již někdy zkoumán?“

„Na vojně,“ odpověděl Švejk slavnostně a hrdě, „byl jsem pány vojenskými lékaři úředně uznán za notorického blba.“

„Mně se zdá, že jste simulant,“ rozkřikl se druhý lékař na Švejka.

„Já, pánové,“ hájil se Švejk, „nejsem žádný simulant, já jsem opravdovej blbec, můžete se zpravit v kanceláři jednadevadesátýho pluku v Českých Budějovicích nebo na doplňovacím velitelství v Karlíně.“

Starší z lékařů mávl beznadějně rukou, a ukazuje na Švejka, řekl k ošetřovatelům: „Tomuto člověku vrátíte jeho šaty a dáte ho na třetí třídu na první koridor, potom se jeden vrátí a odnese všechny spisy o něm do kanceláře. A řekněte tam, aby to brzy vyřídili, abysme ho tu dlouho neměli na krku.“

Lékaři vrhli ještě jednou zdrcující pohled na Švejka, který uctivě couval pozpátku ku dveřím, ukláněje se zdvořile. Na otázku jednoho z ošetřovatelů, co to dělá za hlouposti, odpověděl:

předložili hrnek mléka a housku. Houska byla již rozřezána na malé kousky, a zatímco jeden z ošetřovatelů držel Švejka za obě ruce, druhý namáčel kousky housky do mléka a krmil ho, jako krmí se husa šiškami. Když ho nakrmili, vzali ho pod paždí a odvedli na záchod, kde ho poprosili, aby vykonal malou i velkou tělesnou potřebu.

I o této pékne chvíli vypravuje Švejk s láskou a nemuslim jisté reprodukovat jeho slova, co s ním potom dělali. Zmíním se jedině, že Švejk říká:

„Von mě z nich jeden při tom držel v náručí:“

Když ho přivedli nazpět, uložili ho opět do postele a opětně ho poprosili, aby usnul. Když usnul, probudili ho a odvedli do vyšetřovacího pokoje, kde Švejk, stoje úplně nahý před dvěma lékaři, připomněl si slavné doby svého odvodu. Mimoděk splynulo mu ze rtu:

„Tauglich.“

„Co povídate?“ ozval se jeden z lékařů. „Udělejte pět kroků kupředu a pět nazpátek.“

Švejk udělal jich deset.

„Já vám přece říkal,“ pravil lékař, „abyste jich udělal pět.“

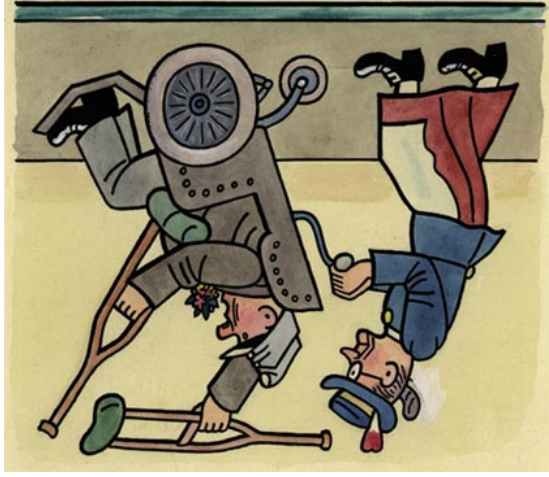
„Mně na pár krocích nezáleží,“ řekl Švejk.

Nato ho lékaři požádali, aby si sedl na židli, a jeden ho klepal do kolena. Pak řekl k druhému, že reflexe jsou úplně správně, načez druhý zakroutil hlavou a počal Švejka sám klepat do kolena, mezitímco první rozzevřel Švejkovi oční klapky a prohlížel jeho pupilu. Potom odesli ke stolu a prohodili několik latinských výrazů. „Poslyšte, umíte zpívat?“ otázal se jeden z nich Švejka. „Nemohl byste nám zazpívat nějakou píseň?“

„Bezevšeho, pánové,“ odpověděl Švejk. „Nemám sice ani hlas, ani hupební sluch, ale pokusím se o to, udělat vám to k vůli, když se chcete bavit.“

A Švejk spustil:

V ZÁZEMÍ

Obsah

ÚVOD	6
Zasáhnutí dobrého vojáka Švejka do světové války	7
Dobrý voják Švejk na policejním ředitelství	20
Švejk před soudními lékaři	29
Švejka vyhodili z blázince	36
Švejk na policejním komisařství v Salmově ulici	41
Švejk opět doma, proraziv začarovaný kruh	49
Švejk jde na vojnu	60
Švejk simulantem	67
Švejk na garnizóně	85
Švejk vojenským sluhou u polního kuráta	106
Švejk vojenským sluhou u nadporučíka Lukáše	132
Katastrofa	180
DOSLOV k prvnímu dílu "V ZÁZEMÍ"	194

heslo ‚Kartonážní šička‘, jinak že je ztracenej. Upokojil se teprv, když mu dali svěrací kazajku. To si liboval, že se dostal do knihařského lisu, a prosil, aby mu udělali moderní ořízku. Vůbec žilo se tam jako v ráji. Můžete tam hulákat, řvát, zpívat, plakat, mečet, ječet, skákat, modlit se, metat kotrmelce, chodit po čtyřech, poskakovat po jedné noze, běhat dokola, tancovat, hopkat, sedět celej den na bobku a lézt po stěnách. Nikdo k vám nepřijde a neřekne: ‚Tohle nesmíte dělat, tohle se, pane, nesluší, to byste se mohl stydět, to jste vzdělanej člověk?‘ Je však také pravdou, že jsou tam úplně tichý blázni. Jako tam byl jeden vzdělanej vynálezce, který se pořád rýpal v nose a jenom jednou za den řekl: ‚Právě jsem vynášel elektrinu.‘ Jak říkám, moc pěkný to tam bylo a těch několik dní, který jsem strávil v blázinci, patří k nejkrásnějším chvílím mého života.“

A doopravdy, již samo uvítání, které očekávalo Švejka v blázinci, když ho odvezli na pozorování od zemského trestního soudu, předčilo jeho očekávání. Napřed ho svlékli do naha, pak mu dali nějaký chalát a vedli ho vykoupat, vzavše ho důvěrně pod paždí, přičemž jeden z ošetřovatelů bavil ho vypravováním nějaké anekdoty o židech. V koupelně ho potopili do vany s teplou vodou a pak ho vytáhli a postavili pod studenou sprchu. To s ním opakovali třikrát a pak se ho optali, jak se mu to líbí. Švejk řekl, že je to lepší než v těch lázních u Karlova mostu a že se velmi rád koupe. „Jestli mně ještě ostříháte nehty a vlasy, tak nebude nic scházet k mému ouplnému štěstí,“ dodal usmívaje se příjemně.

I tomu přání bylo vyhověno, a když ho ještě důkladně vydřeli houbou, zabalili ho do prostěradla a odnesli do prvního oddělení na postel, kde ho uložili, přikryli pokrývkou a poprosili ho, aby usnul.

Švejk ještě dnes vypravuje o tom s láskou: „Představte si, že mě nesli, docela vodnesli, mně bylo v tom okamžiku úplně blaze:“

A také na posteli blaženě usnul. Pak ho probudili, aby mu

*4. kapitola

Svejka vyhodil z blázince

Když později Svejka líčil život v blázinci, čínil tak způsobem neobyčejného chvalotřecení: „Vopravdu nevím, proč se ti blázni zlobějí, když je tam drží. Člověk tam může lézt nahej po podlaže, vejít jako šakal, zutit a kousat. Jestli by to člověk udělal někde na promenádě, tak by se lidi divili, ale tam to patří k něčemu prachvobyčejnému. Je tam taková svoboda, vo kerej se ani socialistům nikdy nezdálo. Člověk se tam může vydávat i za pánaboha nebo za Panenku Marii, nebo za papeže, nebo za anglickyho krále, nebo za císaře pána, nebo za sv. Václava, ačkoliiv ten poslední byl pořad svázaněj a nahej a ležel v izolaci. Byl tam taky jeden, kerej křičel, že je arcibiskupem, ale ten nic jiného nedělal, než jen žral a ještě něco dělal, s odpuščením, vite, jak se to může rymovat, ale tam se žádněj za to nestydí. Jeden se tam dokonce vydával za svatýho Cyrila a Metoděje, aby dostával dvě porce. A jeden pán byl tam těhotnej a zval každýho na křtiny. Moc tam bylo zavřenejch šachistů, politiků, rybářů a skautů, sběratelů známek a fotografů amatérů. Jeden tam byl kvůli nějakým starým hrncům, kterým říkal popelnice. Jeden byl pořad ve svěraci kazajce, aby nemohl vypočítat, kdy bude konec světa. Taký jsem se tam sešel s několika profesory. Jeden z nich pořad chodil za mnou a vykládal, že kolibka Cíkanů byla v Krkonoších, a ten druhý mně vysvětloval, že uvnitř zeměkoule je ještě jedna mnohem větší než ta vrchní.

Každěj tam mohl mluvit, co chtěl a co mu slina právě přinesla na jazyk, jako by byl v parlamentě. Někdy si tam vypravovali pohádky a porvali se, když to s nějakou princeznou moc špatně dopadlo. Nejzuvětšij byl jeden pán, kerej se vydával za 16. díl Ottova slovníku naučného a každého prosil, aby ho otevřel a našel

*ÚVOD

Veliká doba žádá velké lidi. Jsou nepoznaní hrdinové, skromní, bez slávy a historie Napoleona. Rozbor jejich povahy zastínil by i slávu Alexandra Macedonského. Dnes můžete potkat v pražských ulicích ošumělého muže, který sám ani neví, co vlastně znamená v historii nové velké doby. Jde skromné svou cestou, neobtěžuje nikoho, a není též obtěžován žurnalisty kteří by ho prosili o interview. Kdybyste se ho otázali, jak se jmenuje, odpověděl by vám prostince a skromně: „Já jsem Švejka . . .“

A tento tichý skromný ošumělý muž jest opravdu ten starý dobrý voják Švejka, hrdinný, statečný, který kdysi za Rakouska byl v ústech všech občanů Českého království a jehož sláva nezapadne ani v republice.

Mám velice rád toho dobrého vojáka Švejka, a podáváje jeho osudy za světové války jsem přesvědčen, že vy všichni budete sympatizovat s tím skromným, nepoznaným hrdinou. On nezapálil chrám bohyně v Efesu, jako to udělal ten hlupák Hérostrates, aby se dostal do novin a školních čítanek.

A to stačí.

AUTOR

(c) Jaroslav Hašek 1923

blb a idiot podle všech přírodních zákonů vynalezených psychiatrickými vědátory.

V relaci odevzdané vyšetřujícímu soudci stálo mezi jiným: „Níže podepsaní soudní lékaři bazírují na úplné duševní otupělosti a vrozeném kretenismu představeného komisi výše ukázané Josefa Švejka, vyjadřujícího se slovy jako ‚Ať žije císař František Josef I.‘, kterýžto výrok úplně stačí, aby osvětlil duševní stav Josefa Švejka jako notorického blba. Níže podepsaná komise navrhuje proto: 1. Zastavit vyšetřování proti Josefu Švejkovi. 2. Odpravit Josefa Švejka na pozorování na psychiatrickou kliniku ku zjištění, jak dalece jest jeho duševní stav nebezpečný jeho okolí.“

Zatímco byla sestavována tato relace, Švejka vykládal svým spoluvězněm: „Na Ferdinanda nakašlali a bavili se se mnou o ještě větších pitomostech. Nakonec jsme si řekli, že nám to úplně stačí, o čem jsme si vyprávěli, a rozešli jsme se:“

„Já nikomu nevěřím,“ poznamenal skrčený malý člověk, na jehož louce náhodou vykopali kostru, „je to všechno zlodějna.“

„I ta zlodějna musí bejt,“ řekl Švejka, ukládaje se na slamník, „jestli by to všichni lidi mysleli s druhými lidmi dobře, tak by se potloukli co nejdřív navzájem:“

*1. kapitola

Zasáhnutí dobrého vojáka Švejka do světové války

„Tak nám zabili Ferdinanda,“ řekla posluhovávka panu Švejkovi, který opustiv před léty vojenskou službu, když byl defintivně prohlášen vojenskou lékařskou komisí za blba, živil se prodávem psů, osklivých necistotkretných oblud, kterým padělal rodokmeny.

Kromě tohoto zaměstnání byl stížen revmatismem a mazel si právě kolena opodeldokem.

„Kterýho Ferdinanda, pani Müllerová?“ otázal se Švejk, neprestávaje si masírovat kolena, „já znám dva Ferdinandy. Jednoho, ten je sluhou u drogisty Průši a vypil mu tam jednou omylem láhev nějakého mazání na vlasy, a potom znám ještě Ferdinanda Kokošku, co sbírá ty psi hovínka. Vobou není žádná škoda.“

„Ale, milostpane, pana arcivévodu Ferdinanda, toho z Konopíště, toho tlustýho, nábožnýho.“

„Ježíšmarjá,“ vykřikl Švejk, „to je dobrý. A kde se mu to, panu arcivévodovi, stalo?“

„Práskli ho v Sarajevu, milostpane, z revolveru, vědi. Jel tam s tou svou arcikněžnou v automobilu.“

„Tak se podívejme, pani Müllerová, v automobilu. Jo, takovej pan si to může dovolit, a ani si nepomyslí, jak taková jízda automobilem může nešťastně skončit. A v Sarajevu k tomu, to je v Bosně, pani Müllerová. To udělali asi Turci. My hoit jsme jim tu Bosnu a Hercegovinu neměli brát. Tak vida, pani Müllerová. On je tedy pan arcivévoda už na pravdě boží. Trápil se dlouho?“

„Pan arcivévoda byl hned hotovej, milostpane. To vědi, že s revolverem nejsou žádný hračky. Nedavno taky si hrál jeden pan u nás v Nulších s revolverem a posíllel celou rodinu i domovnika,

panové, císař František Josef I.“

Všc byla úplně jasnou. Spontánnim projevem Švejkovým odpadla celá řada otázek a zůstaly jen některé nejdůležitější, aby z odpovědi potvrzeno bylo prvé mínění o Švejkovi na základě systému doktora psychiatrie Kallersona, doktora Heverocha i Angličana Weikinga.

„Jest rádiuim těžší než olovo?“

„Já ho prosím nevážil,“ se svym mílým úsměvem odpověděl Švejk.

„Věřite v konec světa?“

„Napřed bych ten konec světa musel vidět,“ ledabyly odvětil Švejk, „rozhodně se ho ale zejtra ještě nedočkam.“

„Dovedl byste vypočítat průměr zeměkoule?“

„To bych prosím nedovedl,“ odpověděl Švejk, „ale sám bych vám, panové, dal také jednu hádanku: Je tříposchodovej dům, v tom domě je v každém poschodi 8 oken. Na střeše jsou dva vikýře a dva komíny. V každém poschodi jsou dva nájemníci. A teď mně řekněte, panové, v kterým roce zemřela domovníkovi jeho babička?“

Soudní lékaři podívali se významně na sebe, nicméně jeden z nich dal ještě tuto otázku: „Neznáte nejvyšší hloubku v Tichém oceáne?“

„To prosím neznám,“ zněla odpověď, „ale myslím, že rozhodně bude větší než pod vyšehradskou skalou na Vltavě.“

Předseda komise se stručně otázal: „Staci?“, ale přece si ještě jeden z členů vyžádal tuto otázku: „Kolik je 12 897 krát 13 863?“

„729,“ odpověděl Švejk nemrkaje.

„Myslím, že to úplně postačí,“ řekl předseda komise, „můžete toho obzalovaného zas odvést na staré místo.“

„Děkují vám, panové,“ uctivě se ozval Švejk, „mně to také úplně stačí.“

Po jeho odchodu koleגיע tři se shodla, že je Švejk notorický

kteřej se šel podívat, kdo to tam střílí ve třetím poschodí:“

„Někerej revolver, paní Müllerová, vám nedá ránu, kdybyste se zbláznili. Takovejch systémů je moc. Ale na pana arcivévodu si koupili jistě něco lepšího, a taky bych se chtěl vsadit, paní Müllerová, že ten člověk, co mu to udělal, se na to pěkně voblík. To vědí, střílet pana arcivévodu, to je moc těžká práce. To není, jako když pytlák střílí hajnýho. Tady jde vo to, jak se k němu dostat, na takovýho pána nesmíte jít v nějakých hadrech. To musíte jít v cylindru, aby vás nesebral dřív policajt.“

„Vono prej jich bylo víc, milostpane:“

„To se samo sebou rozumí, paní Müllerová,“ řekl Švejk, konče masírování kolen, „kdybyste chtěla zabít pana arcivévodu, nebo císaře pána, tak byste se jistě s někým poradila. Víc lidí má víc rozumu. Ten poradí to, ten vono, a pak se dílo podaří, jak je to v tej naší hymně. Hlavní věcí je vyčíhat na ten moment, až takovej

povídá kostelník, „když kvůli takový mejlce musíme dát kostel znovu vysvětit: Potom stál ten soustružník před soudními lékaři a ti mu dokázali, že byl úplně přičetnej a střízlivej, poněvadž kdyby byl vozralej, tak by prej tím klíčem netrefil do toho zámku ve dveřích kostela. Potom ten soustružník zemřel na Pankráci. Taky vám dám příklad, jak se na Kladně zmejlil jeden policejní pes, vlčák toho známýho rytmistra Rottra. Rytmistr Rotter pěstoval ty psy a dělal pokusy s vandráky, až se Kladensku počali všichni vandráci vyhejbat. Tak dal rozkaz, aby stůj co stůj četníci přivedli nějakého podezřelého člověka. Tak mu přivedli jednou tak dost slušně ošaceného člověka, kterýho našli v lánských lesích sedět na nějakém pařezu. Hned mu dal uříznout kousek šosu od kabátu, ten dal očichat svými četnickými policejními psy a potom toho člověka odvedli do nějaký cihelny za městem a pustili po jeho stopách ty vycvičené psy, kteří ho našli a přivedli zase nazpátek. Pak ten člověk musel lézt po nějakém žebříku na půdu, skákat přes zeď, skočit do rybníka a psi za ním. Nakonec se ukázalo, že ten člověk byl jeden český radikální poslanec, kerej si vyjel na vejlet do lánskejch lesů, když už ho parlament vomrzal. Proto říkám, že jsou lidi chybuující, že se mejlejí, ať je učenej, nebo pitomej, nevzdělanej blbec. Mejlejí se i ministři.“

Komise soudních lékařů, která měla rozhodovat, zdali duševní obzor Švejkův odpovídá či neodpovídá všem těm zločinům, pro které jest žalován, sestávala z tří neobyčejně vážných pánů s názory, z nichž názor každého jednotlivce lišil se znamenité od názoru jakéhokoliv druhých dvou.

Byly tu zastoupeny tři různé vědecké školy a názory psychiatrů.

Jestli v případě Švejkové došlo k úplné shodě mezi těmi protivopoložnými vědeckými tábory, dá se to vysvětlit čistě jediné tím ohromujícím dojmem, který na celou komisi učinil Švejk, když vstoupiv v síň, kde měl být prozkoumán jeho duševní stav, vykřikl, zpozorovav na stěně visící obraz rakouského mocnáře: „Ať žije,

jsm se, s odpuštěním, pánové, před celou komisí do kouta. Ale za to, že jsem jednomu prokousl to lýtko, uznali mne za úplně zdravého a byl jsem ztracen.”

„Ja se prohlídky těch pánů úplně nic nebojím,” prohlásil Svejks; „když jsem sloužil na vojně, tak mne prohlížel jeden zverolekář a dopadlo to docela dobře.”

„Soudní lékaři jsou mrchy,” ozval se malý, skrčený člověk, „nedávno nějakou náhodou vykopali na mylouce kostru a soudní lékaří řekl, že ta kostra byla zavražděna nějakým tupým předmětem do hlavy před čtyřiceti lety. Mně je osmatřicet a jsem zavřený, ačkoli mám křestní list, výtah z matky a domovský list.”

„Myslím,” řekl Svejks, „abychom se na všechno divali z poctivější stránky. Von se každý může zmejit, a musí se zmejit, čím víc o něčem přemýšlí. Soudní lékaři jsou lidi, a lidi mají svoje chyby. Jako jednou v Nuslicích, právě u mostu přes Botič, přišel ke mně v noci jeden pán, když jsem se vracel od Banžetu, a praštil mě bejkovcem přes hlavu, a když jsem ležel na zemi, posvítl si na mne a povídal: „Tohle je mejlika, to není von. A dopálil se tak na to, že se zmejit, že mě přetáhnul ještě jednou přes záda. To už je tak v přirozenosti lidský, že se člověk mejit až do svy smrti. Jako ten pán, co našel v noci vzteklyho psa polozmrzlýho a vzal ho s sebou domů a strčil ženě do postele. Jakmile se pes vohřál a vokřál, pokousal celou rodinu a toho nejmladšího v koihce roztrhal a sežral. Nebo vám povím příklad, jak se zmejit u nás v domě jeden soustružník. Votěvřel si klíčem podolskej kostelík, poněvadž myslel, že je doma, zůlse v sakristii, poněvadž myslel, že je to u nich ta kuchyně, a lehl si na volitář, poněvadž myslel, že je doma v posteli, a dal na sebe nějaký ty děcky se svatými nápisy a pod hlavu evangelium a ještě jiný svěcený knihy, aby měl vysoko pod hlavou. Ráno ho našel kostelník a von mu docela dobrácky povídal, když se vzpamatoval, že je to mejlika. Fěkná mejlika,

pán jede kolem. Jako, jestli se pamatujou na toho pana Lucheního, co probod naši nebožku Alžbětu tím pilníkem. Procházel se s ní. Pak větte někomu; vod ty doby žádná cisarovna nechodi na procházky. A vono to čeka ještě moc osob. A uvidějí, paní Müllerová, že se dostanou i na toho cara a carevnu, a může být, nedej pánbůh, i na cisare pána, když už to začti s jeho strýcem. Von má, starej pán, moc neprávě. Jestě vic než ten Ferdinand. Jako nedávno povídal jeden pán v hospodě, že přijde čas, že ty cisarově budou kapat jeden za druhým a že jim ani státní návladnictví nepomůže. Pak neměl na útratu a hostinský ho musel dat sebrat. A von mu dal facku a strážníkovi dvě. Pak ho odvezli v košatince, aby se vzpamatoval. Jo, paní Müllerová, dnes se dějou věci. To je zas ztráta pro Rakousko. Když jsem byl na vojně, tak tam jeden infanterista zastřelil hejtmana. Naládoval flintu a šel do kanceláře. Tam mu řekl, že tam nemá co dělat, ale on pořad vedl svou, že musí s panem hejtmánem mluvit. Ten hejtman vyšel ven a hned mu napařil kasármlika. Von vzal flintu a bouch ho přímo do srdce. Kulka vyletěla panu hejtmánovi ze zad a ještě udělala škodu v kanceláři. Rozbila flásku inkoustu a ten polil úřední akta.”

„A co se stalo s tím vojákem?” otázala se po chvíli paní Müllerová, když Svejks se oblékal.

„Voběsil se na ksandě,” řekl Svejks, čiste si tvrdý klobouk. „A ta ksanda nebyla ani jeho. Tu si vypůjčil od profousa, že prý mu padají kalhoty. Měl čekat, až ho zastřelí? To vědí, paní Müllerová, že v takový situaci jde každému hlava kolem. Profousa za to degradovali a dali mu šest měsíci. Ale von si je nevodseděl. Utek do Svejcar a dneska tam dělá kazatele náky církve. Dneska je málo poctivců, paní Müllerová. Ja si představuju, že se pan arcivevoda Ferdinand také v tom Sarajevu zmejit v tom člověkoví, co ho strelil. Viděl nějakého pána a myslil si: To je nějakej pořádněj člověk, když mně volá slávu. A zatím ho ten pán bouch. Dal mu jednu nebo několik?”

„Noviny píšou, milostpane, že pan arcivévoda byl jako řešeto. Vystřílel do něho všechny patrony.“

„To jde náramně rychle, paní Müllerová, strašně rychle. Já bych si na takovou věc koupil brovnink. Vypadá to jako hračka, ale můžete s tím za dvě minuty postřílet dvacet arcivévodů, hubenejch nebo tlustejch. Ačkoliv, mezi námi řečeno, paní Müllerová, že do tlustýho pana arcivévody se trefíte jistějc než do hubenýho. Jestli se pamatujou, jak tenkrát v Portugalsku si postříleli toho svýho krále. Byl taky takovej tlustej. To víte, že král nebude přece hubenej. Já tedy teď jdu do hospody U kalicha, a kdyby někdo sem přišel pro toho ratlíka, na kterýho jsem vzal zálohu, tak mu řeknou, že ho mám ve svém psinci na venkově, že jsem mu nedávno kupíroval uši a že se teď nesmí převážet, dokud se mu uši nezahojí, aby mu nenastydly. Klíč dají k domovnici:“

Tím byl výslech ukončen, Švejk podal panu soudnímu radovi ruku, a vrátiv se do svého pokojíka, řekl ku svým sousedům:

„Tak mě budou kvůli té vraždě na panu arcivévodovi Ferdinandovi prohlížet soudní lékaři.“

„Já byl také už prohlíženj soudními lékaři,“ řekl jeden mladý muž, „to bylo tenkrát, když jsem se dostal kvůli kobercům před porotu. Uznali mne za slabomyslnýho. Teď jsem zpronevěřil parní mlátičku, a nemůžou mně nic udělat. Říkal mně včera můj advokát, že když už jednou jsem byl prohlášen za slabomyslnýho, tak že už z toho musím mít prospěch na celej život.“

„Já těm soudním lékařům nic nevěřím,“ poznamenal muž inteligentního vzezření. „Když jsem jednou padělal směnky, pro všechen případ chodil jsem na přednášky k doktoru Heverochovi, a když mne chytili, simuloval jsem paralytika právě tak, jak ho vyličoval pan doktor Heveroch. Kouzl jsem jednoho soudního lékaře při komisi do nohy, vypil jsem inkoust z kalamáře a vydělal

V hospodě U kalicha seděl jen jeden host. Byl to civilní strážník Bretschneider, stojící ve službách státní policie. Hostinský Palivec měl tácky a Bretschneider se marně snažil navázat s ním vážný rozhovor.

Palivec byl známý sprosták, každé jeho druhé slovo byla zadnice nebo hovno. Přitom byl ale sečtělý a upozorňoval každého, aby si přečetl, co napsal o posledním předmětě Victor Hugo, když líčil poslední odpověď staré gardy Napoleonovy Angličanům v bitvě u Waterloo.

„To máme pěkně léto,“ navazoval Bretschneider svůj vážný rozhovor: „Stojí to všechno za hovno,“ odpověděl Palivec, ukládaje tácky do skleničku.

„Ty nám to pěkně v tom Sarajevu vyvedli,“ se slabou nadějí ozval se Bretschneider.

„V jakým Sarajevu?“ otázal se Palivec, „v tej nusejskej vinárně? Tam se perou každý den, to vědi, Nusle.“

„V bosenskem Sarajevu, pane hostinský. Zastřelili tam pana arcivévodu Ferdinandanda. Co tomu říkáte?“

„Já se do takových věcí nepletu, s tím ar' mě každěj polibi předl,“ odpověděl slušně pan Palivec, zapaluje si dýmku, „dneska se do toho míchat, to by mohlo každěmu člověkovu zlomit vaz. Já jsem živnostník, když někdo přijde a dá si pivo, tak mu ho natočím. Ale nějaký Sarajevu, politika nebo nebožtík arcivévoda, to pro nás nic není, z toho nic nekouka než Pankrác.“

Bretschneider umlkl a díval se zklamaně po pusté hospodě. „Tady kdysi visel obraz cisáře pána,“ ozval se opět po chvíli, „právě tam, kde teď visí zrcadlo.“

„Jo, to mají pravdu,“ odpověděl pan Palivec, „visel tam a sraly na něj mouchy, tak jsem ho dal na půdu. To víte, ještě by si někdo mohl dovolit nějakou poznámku a mohl by být z toho nepřijemnosti. Copak to potřebuju?“

i můj tatínek byl Svejka a maminčka paní Svejková. Já jim nemožu udělat takovou hanbu, abych zapíral svoje jméno.“

„Vy jste ale nadrobil pěkně věci. Vy toho máte mnoho na svědomí.“

„Já mám toho vzdýcky mnoho na svědomí,“ řekl Svejka, usmívaje se ještě laskavěji než pan soudní rada; „já mám toho, může být, ještě víc na svědomí, než ráčejí mit voni, vašnost.“

„To je vidět podle protokolu, který jste podepsal,“ nemeňě laskavým tónem řekl soudní rada, „nedělali na vás nějaký nátlak na policii?“

„Ale kdepak, vašnost. Já sám jsem se jich optal, jestli to mám podepsat, a když hekl, abych to podepsal, tak jsem jich uposlechl. Přece se nebudu práť s nimi kvůli mýmu vlastnímu podpisu. Tím bych si rozhodně neposloužil. Porádek musí být.“

„Cítíte se, pane Svejku, úplně zdravým?“

„Úplně zdravým, to právě ne, vašnost pane rado. Mám revma, mazu se opodeldokem.“

Starý pán se opět laskavě usmál: „Co byste tomu řekl, kdybychom vás dali prohlédnout soudními lékaři?“

„Já myslím, že to se mnou nebude tak záj, aby ti páni ztráceli se mnou zbytečně čas. Mě už prohlédl nějakěj pan doktor na policejním ředitelství, jestli nemám kapavku.“

„Víte, pane Svejku, my to přece jen zkusíme s těmi pány soudními lékaři. Sestavíme pěkně komisi, dame vás dát do vyšetřovací vazby a zatím si pěkně odpočinete. Zatím ještě jednu otázku: Vy jste pryč podle protokolu prohlášoval a rozšiřoval, že vypukne teď někdy brzy válka?“

„To prosím, vašnost pane rado, vypukne co nejdřív.“

„A nemíváte někdy občas nějaké záchvaty?“

„To prosím nemám, jen jednou málem byl by mne zachvátil nějakěj automobil na Karlově náměstí, ale to už je řada let.“

„V tom Sarajevu muselo to být asi ošklivý, pane hostinský.“
Na tuto záludně přímou otázku odpověděl pan Palivec neobyčejně opatrně:

„V tuhle dobu bývá v Bosně a Hercegovině strašný horko. Když jsem tam sloužil, tak museli dávat našemu obrlajtnantovi led na hlavu.“

„U kterého pluku jste sloužil, pane hostinský?“

„Na takovou maličkost se nepamatuju, já jsem se nikdy o takovou hovadinu nezajímal a nikdy jsem nebyl na to zvědavěj,“ odpověděl pan Palivec, „přílišná zvědavost škodí.“

Civilní strážník Bretschneider definitivně umlkl a jeho zachmuřený výraz se zlepšil teprve příchodem Švejka, který, vstoupiv do hospody, poručil si černé pivo s touto poznámkou:

*3. kapitola

Švejk před soudními lékaři

Čisté, útulné pokojíky zemského „co trestního“ soudu učinili na Švejka nejpříznivější dojem bílené stěny, černě natřené mříže i tlustý pan Demartini, vrchní dozorce ve vyšetřovací vazbě s fialovými výložky i obrubou na erární čepici. Fialová barva je předepsaná nejen zde, nýbrž i při náboženských obřadech na Popeleční středu i Veliký pátek.

Vracela se slavná historie římského panství nad Jeruzalémem. Vězně vyváděli i představovali je před Pilátou roku 1914tého dolů do přízemku. A vyšetřující soudcové, Pilátové nové doby, místo aby si čestně myli ruce, posílali si pro papriku a plzeňské pivo k Teissigovi a odevzdávali nové a nové žaloby na státní návladnictví.

Zde mizela povětšinou všechna logika a vítězil §, škrtil §, blbl §, prskal §, smál se §, vyhrožoval §, zabíjel §, a neodpouštěl. Byli to žongléři zákonů, žreci liter v zákonících, žrouti obžalovaných, tygři rakouské džungle, rozměňující sobě skok na obžalovaného podle čísla paragrafů.

Výjimku činilo několik pánů (stejně jako i na policejním ředitelství), kteří zákon nebrali tak vážně, neboť všude se najde pšenice mezi kookolem.

K jednomu takovému pánovi přivedli Švejka k výslechu. Starší pán dobromyslného vzeření, který kdysi vyšetřuje známého vraha Valeše, nikdy neopomenul jemu říci: „Račte si sednout, pane Valeš, právě je zde jedna prázdná židle:“

Když Švejka přivedli, požádal ho ve vrozené jemu roztomilosti, aby si sedl, a řekl:

„Tak vy jste tedy ten pan Švejk?“

„Já myslím,“ odpověděl Švejk, „že jím musím být, poněvadž

A Svejlk podepsal udání Bretschneiderovo i tento dodatek:

Vše výše ukázaná obvinění proti mně zakládají se na pravdě.

Josef Svejlk

Když podepsal, obrátil se k přítomnému pánovi:

„Mám ještě něco podepsat? Nebo mám přijít až ráno?“

„Ráno vás odvezou k trestnímu soudu,“ dostal za odpověď.

„V kolik hodin, vašností? Abych snad, prokristapána,

nezaspal.“

„Veni!“ zatválo to podruhé dnes na Svejka z druhé strany stolu,

před kterým stál.

Vračeje se do svého zamřížovaného nového domova, Svejlk

řekl strážníkovi, který ho doprovázel:

„Všechno to jde tedy jako na drátkách.“ Jakmile za ním zavřeli

dveře, jeho spoluvězňové zaspali ho různými otázkami, na které

Svejlk odpověděl jasně:

„Právě jsem se přiznal, že jsem asi zabil arcivévodu

Ferdinanda.“

Šest mužů schoulo se udešeně pod zavšivené deky, jediné

Bosňák řekl:

„Dobro došli!“

Ukládaje se na kavaléc, řekl Svejlk:

„To je hloupy, že nemáme tedy budíček.“

Ráno však ho vzbudili i bez budíčka a přesně v šest hodin

Svejka odváželi v zeleném antonu k zemskému trestnímu soudu.

„Ranni piáče dal doskáče,“ řekl Svejlk svym spolucestujícím,

když zelený anton vyjízdel ze vrat policejního ředitelství.

„Ve Vidni dneska taky mají smutek.“

Bretschneiderovy oči zasvítily plnou nadějí; řekl stručně:

„Na Konopišti je deset černých praporek.“

„Má jich tam být dvanáct,“ řekl Svejlk, když se napil.

„Proč myslíte dvanáct?“ otázal se Bretschneider.

„Aby to šlo do počtu, do tuctu, to se dá lepší počítat a na

tucty to vzdycky přijde lacinějc,“ odpověděl Svejlk.

Panovalo ticho, které přerušil sám Svejlk povzdechem:

„Tak už tam je na pravdě boží, dej mu pánbůh věčnou slávu.

Ani se nedočkal, až bude císařem. Když já jsem sloužil na vojně,

tak jeden generál spadl s koně a zabíl se docela klidně. Chtěli mu

pomocť zas na koně, vysadit ho, a divějí se, že je úplně mrtvej.

A měl taky avančirovat na feldmarchálka. Stalo se to při přehliďce

vojška. Tyhle přehliďky nikdy nevedou k dobrému. V Sarajevě taky

byla nějaká přehliďka. Jednou se pamatují, že mně scházelo při

takově přehliďce dvacet knoflíků u mundúru a že mě zavřeli za to

na čtrnáct dní do ajnclíku a dva dni jsem ležel jako lazár, svázaněj

do kozelce. Ale disciplína na vojně musí být, jinak by si nikdo

nedělal z ničeho nic. Naš obrájtamt Makovec, ten nám vždy říkal:

,Disciplína, vy kluci pitomí, musí bejt, jinak byste lezli jako vopice

po stromech, ale vojna z vás udělá lidi, vy bíbouni pitomí.‘ A není

to pravda? Představte si park, řekněme na Karláku, a na každým

stromě jeden voják bez disciplíny. Z toho jsem vzdycky měl největši

strach.“

„V tom Sarajevu,“ navazoval Bretschneider, „to udělali

Srbové.“

„To se mylíte,“ odpověděl Svejlk, „udělali to Turci, kvůli Bosně

a Hercegovině.“

A Svejlk vyložil svůj názor na mezinárodní politiku Rakouska

na Balkáně. Turci to prohráli v roce 1912 se Srbskem, Bulharskem

a Řeckem. Chtěli, aby jim Rakousko pomohlo, a když se to nestalo,

střelili Ferdinanda.

„Máš rád Turky?“ obrátil se Švejk na hostinského Palivce, „máš rád ty pohanský psy? Vid' že nemáš.“

„Host jako host,“ řekl Palivec, „třebas Turek. Pro nás živnostníky neplatí žádná politika. Zaplat' si pivo a sed' v hospodě a žvaň si, co chceš. To je moje zásada. Jestli to tomu našemu Ferdinandovi udělal Srb nebo Turek, katolík nebo mohamedán, anarchista nebo mladočech, mně je to všechno jedno.“

„Dobře, pane hostinský,“ ozval se Bretschneider, který opět pozbýval naděje, že z těch dvou se dá někdo chytit, „ale připustíte, že je to velká ztráta pro Rakousko.“

Místo hostinského odpověděl Švejk.

„Ztráta to je, to se nedá upřít. Hrozná ztráta. Von se Ferdinand nedá nahradit nějakým pitomou. Von měl bejt jenom ještě tlustější.“

„Jak to myslíte?“ ožil Bretschneider.

„Jak to myslím?“ odvětil spokojeně Švejk. „Docela jenom takhle. Kdyby byl bejval tlustější, tak by ho jistě už dřív ranila mrtvice, když honil ty báby na Konopišti, když tam v jeho revíru sbíraly roští a houby, a nemusel zemřít takovou hanebnou smrtí. Když to povážím, strýc císaře pána, a voni ho zastřelejí. Vždyť je to ostuda, jsou toho plný noviny. U nás před léty v Budějovicích probodli na trhu v nějaké takové malé hádce jednoho obchodníka s dobyt看em, nějakého Břetislava Ludvíka. Ten měl syna Bohuslava, a kam přišel prodávat prasata, nikdo od něho nic nekoupil a každý říkal: ‚To je syn toho probodnutýho, to bude asi také pěkněj lump. Musel skočit v Krumlově z toho mostu do Vltavy a museli ho vytáhnout, museli ho křísit, museli z něho pumpovat vodu a von jim musel skonat v náručí lékaře, když mu dal nějakou injekci.“

„Vy ale máte divná přirovnání,“ řekl Bretschneider významně, „mluvíte napřed o Ferdinandovi a potom o obchodníku s dobyt看em.“

„Ale nemám,“ hájil se Švejk, „bůh mě chraň, abych já chtěl někoho k někomu přirovnávat. Pan hostinský mne zná. Vid' že

polévku dostanem, chleba nám dají, džbán vody přinesou, záchod máme přímo pod hubou. Ve všem je vidět pokrok. Trochu, je pravda, k výsledku je daleko, až přes tři chodby o poschodí vejš, ale zato po chodbách čisto a živo. To vedou jednoho sem, druhého tam, mladýho, starýho, mužskýho i ženskýho pohlaví. Máte radost, že tady aspoň nejste sám. Každěj jde spokojeně svou cestou a nemusí se obávat, že mu v kanceláři řeknou: ‚Tak jsme se poradili a zejtra budete rozčtvrcenej nebo upálenej, podle vašeho vlastního přání: To bylo jistě těžký rozmýšlení a já myslím, pánové, že by mnohej z nás v takovej moment byl celej zaraženej. Jó, dneska už se poměry zlepšily k našemu dobru.“

Právě dokončil obhajobu moderního věznění občanů, když dozorce otevřel dveře a zvolal: „Švejk, obléknou se a půjdou k výsledku.“

„Já se oblíknu,“ odpověděl Švejk, „proti tomu nic nemám, ale já se bojím, že to bude nějaká mejlka, já už byl jednou od výsledku vyhozenej. A potom se bojím, aby se ti vostatní páni, co jsou zde se mnou, na mne nehněvali, že jdu já dvakrát za sebou k výsledku a voni ještě ani jednou tam ted' večer nebyli. Voni by mohli na mne žárlit.“

„Lezou ven a nežvanějí,“ byla odpověď na džentlmenský projev Švejkův.

Švejk se opět ocitl před pánem zločinného typu, který beze všech úvodů se ho zeptal tvrdě a neodvratně:

„Přiznáváte se ke všemu?“

Švejk upřel své dobré modré oči na neúprosného člověka a řekl měkce:

„Jestli si přejou, vašnosti, abych se přiznal, tak se přiznám, mně to nemůže škodit. Jestli ale řeknou: ‚Švejku, nepřiznávejte se k ničemu,‘ budu se vykrucovat do roztrhání těla.“

Přísný pán psal něco na aktech, a podáváje Švejkovi péro, vyzval ho, aby to podepsal.

jsm nikdy nikoho k někomu nepřirovnával? Já bych jenom nechtěl být v kůži té vdovy po arcivévodovi. Co teď bude dělat? Děti jsou srotkové, panství v Konopišti bez pána. A vdávat se zas za nějakého nového arcivévodu? Co z toho má? Pojede s ním zas do Sarajeva, a bude vdovou podruhé. To byl ve Zlivi u Hluboké před lety jeden hajný, měl takové osklivé jméno Pindour. Zastřelili ho pytláci a zůstala po něm vdova s dvěma

ditkami a vzala si za rok opět hajného, Pepka Šavlovic z Mydlovár. A zastřelili ji ho taky. Pak se vdala potřetí a vzala si zas hajného a povídal: „Do třetice všeho dobrého. Jestli teď se to nepodaří, tak už nevím, co udělám.“ To se ví, že jí ho zas zastřelili, a to už měla s těmi hajnými šest dětí dohromady. Byla až v kanceláři knížete pána na Hluboké a stězovala si, že má s těmi hajnými trápení. Tak jí odporučili porybnýho Jareše z ražické bašty. A co byste řekli, utopili ji ho při lovení rybníka, a měla s ním dvě děti. Pak si vzala nunváře z Vodňan, a ten jí jednou v noci klepl sekýrou a šel se dobrovolně udat. Když ho potom u krajského soudu v Písku všeli, ukousl knězi nos a řekl, že vůbec ničeho nelituje, a také řekl ještě něco hodně osklivého o císaři panovi.“

„A nevíte, co o něm řekl?“ otázal se hlasem plným naděje

Vřátiv se do své komory, oznámil Švejk všem zatčeným, že takový výslech je legrace. „Trochu tam na vás křičí a nakonec vás vyženou. - Dřív,“ pokračoval Švejk, „to bejvávalo horší. Četl jsem kdysi jednu knihu, že obžalování museli chodit po rozžhaveným železe a pít roztažené olovo, aby se poznalo, jestli je nevinný. Nebo mu dali nohy do španělský boty a natáhli ho na žebřík, když se nechtěl přiznat, nebo mu pálihi boky hasičskou pochodní, jako to u dělali svatému Janu Nepomuckému. Ten prej trval při tom, jako když ho na nože bere, a nepřestal, dokud ho neshodili z Eliščina mostu v nepromokavým pytlí. Takovejch případů bylo víc a ještě potom člověka čtvrtili nebo narazili na kůl někde u Muzea. A když ho hodili jenom do lidomorny, to se takovej člověk cítil jako znovuzrozený. - Dnes je to legrace, bejt zavřenej,“ líboval si Švejk dále, „žádný čtvrcení, žádné španělský boty, kavalce máme, stůl máme, lavici máme, nemačkáme se jeden na druhýho,

Bretschneider.

„To vám říct nemohu, poněvadž se to nikdo neodvážil opakovat. Ale bylo to prý tak něco strašlivého a hrozný, že jeden rada od soudu, který byl při tom, se z toho zbláznil a ještě dodnes ho drží v izolaci, aby to nevyšlo najevo. To nebyla jenom obyčejná urážka císaře pána, jaká se dělá ve vožralství.“

„A jaké urážky císaře pána se dělají ve vožralství?“ otázal se Bretschneider.

„Prosím vás, pánové, obraťte list,“ ozval se hostinský Palivec, „víte, já to nemám rád. Leccos se kecne a pak to člověka mrzí.“

„Jaké urážky císaře pána se dělají ve vožralství?“ opakoval Švejk. „Všelijaké. Vopijte se, dejte si zahrát rakouskou hymnu a uvidíte, co začnete mluvit. Vymyslíte si toho tolik na císaře pána, že kdyby toho byla jen polovička pravda, stačilo by to, aby měl ostudu pro celý život. Ale von si to starej pán doopravdy nezaslouží. Vezměme si tohle. Syna Rudolfa ztratil v útlém věku, v plné mužské síle. Manželku Alžbětu mu propíchli pilníkem, potom se mu ztratil Jan Ort, bratra, císaře mexického, mu zastřelili v nějaké pevnosti u nějaké zdi. Teď zas mu odstřelili strýčka na stará kolena. To aby měl člověk železné nervy. A potom si vzpomene nějaký vožralej chlap a začne mu nadávat. Kdyby dnes něco vypuklo, půjdu dobrovolně a budu sloužit císaři pánu až do roztrhání těla.“

Švejk se napil důkladně a pokračoval:

„Vy myslíte, že to císař pán takhle nechá bejt? To ho málo znáte. Vojna s Turky musí být. Zabili jste mně strejčka, tak tady máte přes držku. Válka jest jistá. Srbsko a Rusko nám pomůže v té válce. Bude se to řezat.“

Švejk v té prorocké chvíli vypadal krásně. Jeho prostodušná tvář, usměvavá jak měsíc v úplňku, zářila nadšením. Jemu bylo vše tak jasné.

„Může být,“ pokračoval v líčení budoucnosti Rakouska, „že

pán chladné úřední tváře s rysy zvířecké ukrutnosti, jako by byl právě vypadl z Lombrosovy knihy O typech zločinných.

Podíval se krvežíznivě na Švejka a řekl: „Netvařte se tak blbě.“

„Já si nemohu pomoci,“ odpověděl vážně Švejk, „já jsem byl na vojně superarbitrován pro blbost a prohlášen ouředně zvláštní komisí za blba. Já jsem ouřední blb.“

Pán s typem zločince zacvakal zuby:

„To, z čeho jste obviněn a čeho jste se dopustil, svědčí, že máte všech pět pohromadě.“ A vyjmenoval nyní Švejkovi celou řadu různých zločinů, začínaje velezradou a konče urážkou Jeho Veličenstva a členů císařského domu. Ve středu té skupiny skvělo se schvalování zavraždění arcivévody Ferdinanda, odkud vycházela větev s novými zločiny, mezi kterými zářil zločin pobuřování, poněvadž se to všechno stalo ve veřejné místnosti.

„Co tomu říkáte?“ vítězoslavně otázal se pán s rysy zvířecí ukrutnosti.

„Je toho hodně,“ odpověděl nevinně Švejk, „všeho moc škodí.“

„Nu vidíte, že to uznáváte.“

„Já uznávám všechno, přísnost musí bejt, bez přísnosti by se nikdo nikam nedostal. Jako když jsem sloužil na vojně . . .“

„Držte hubu!“ rozkřikl se policejní rada na Švejka, „a mluvte, až když se vás budu na něco ptát! Rozumíte?“

„Jak bych nerozuměl,“ řekl Švejk, „poslušně hlásím, že rozumím a že se ve všem, co ráčejí říct, dovedu orientýrovat.“

„S kýmpak se stýkáte?“

„Se svou posluhovačkou, vašností.“

„A v místních politických kruzích nemáte nikoho známého?“

„To mám, vašností, kupuji si odpoledníčka Národní politiky, čubičky.“

„Ven!“ zařval na Švejka pán se zvířecím vzezřením.

Když ho vyváděli z kanceláře, Švejk řekl:

„Dobrou noc, vašností.“

nás v připadě války s Tureckem Němci napadnou, poněvaď Němci ztratí jeho kočebřacký košík.
Druhy nový host byl hostinský Palivec, který zpozorovav svého známého Svejka, vzbudil ho a hlasem plným tragiky zvolal:
„Už jsem tady taky!“
Svejk mu srděně potřásl rukou a řekl:
„To jsem opravdu rád. Já jsem věděl, že ten pán bude držet slovo, když vám říkal, že si pro vás přijdou. Taková přesnost je dobrá věc.“
Pan Palivec poznamenal však, že taková přesnost stojí za hovno, a optal se Svejka tiše, jestli ti ostatní zavření páni nejsou zloději, že by mu to mohlo jako živnostníkovi škodit.
Svejk mu vysvětlil, že všichni, až na jednoho, který je tu pro pokus loupežně vřazdy na pantátovi z Holic, patří k jich společnosti kvůli arcivévodovi.
Pan Palivec se urazil a řekl, že zde není kvůli nějakému pitomému arcivévodovi, ale kvůli císaři pánu. A poněvaď to ostatní počalo zajímat, vřpravoval jim to, jak mouchy mu znečistily císaře pána.
„Zaněradily mě ho, bestie,“ končil líčení své přihody, „a nakonec přivedly mě do kriminálu. Já to těm mouchám neodpustím,“ dodal vyhrůžně.
Svejk šel opět spat, ale nespál dlouho, poněvaď pro něho přišli, aby ho odvedli k výslechu.
A tak, stoupaje po schodišti do III. oddělení k výslechu, Svejka nesl svůj kříž na vrchol Golgoty, sám ničeho nepozoruje o svém mučednictví.
Spativ nadpis, že pливati po chodbách se zakazuje, poprosil strážníka, aby mu dovolil pливnouti do pливátka, a záře svou prostotu, vstoupil do kanceláře se slovy:
„Dobry večer přeju, všem vespolek.“ Misto odpovědi dloubl ho někdo pod žebra a postavil před stůl, za kterým seděl vopatrnej;

Válka bude, vic vám netěknou.“
Breischneider vstal a řekl slavnostně:
„Vic nemustite povídat, pojďte se mnou na chodbu, tam vám něco povím.“
Svejk vyšel za civilním strážníkem na chodbu, kde ho čekalo malé překvapení, když jeho soused od piva ukázal mu ortička a prohlásil, že ho zatýká a ihned odvede na policejní ředitelství. Svejk snázil se vysvětlit, že se asi ten pán mylí, on že je úplně nevinný, že nepronesl ani jednoho slova, které by mohlo někoho urazit.
Breischneider mu však řekl, že se skutečně dopustil několika trestných činů, mezi kterými hraje roli i zločin vellezřady.
Pak se vrátili do hospody a Svejk řekl k pánu Palivcovi:
„Já mám pět piv a jeden rohlik s párkem. Teď mě dej ještě jednu slivovici a já už musím jít, poněvaď jsem zatečený.“
Breischneider ukázal pánu Palivcovi ortička, chvili se díval na pana Paliyce a pak se otázal: „Jste ženatý?“
„Jsem.“
„A může vaše manželka za vás vésti obchod po dobu vaši nepřítomnosti?“
„Může.“
„Tak je to v pořádku, pane hostinský,“ vesele řekl Breischneider, „zavolejte sem svou pani, předejte jí to a večer si pro vás přijedem.“
„Nic si z toho nedělejte,“ těšil ho Svejk, „já tam jdu jenom pro vellezřadu.“
„Ale pro co já?“ zabědoval pan Palivec. „Já byl přece tak vopatrnej;“

dušu.“ Mučilo ho pomyslení, že se mu na policejním ředitelství ztratí jeho kočebřacký košík.
Druhy nový host byl hostinský Palivec, který zpozorovav svého známého Svejka, vzbudil ho a hlasem plným tragiky zvolal:
„Už jsem tady taky!“
Svejk mu srděně potřásl rukou a řekl:
„To jsem opravdu rád. Já jsem věděl, že ten pán bude držet slovo, když vám říkal, že si pro vás přijdou. Taková přesnost je dobrá věc.“
Pan Palivec poznamenal však, že taková přesnost stojí za hovno, a optal se Svejka tiše, jestli ti ostatní zavření páni nejsou zloději, že by mu to mohlo jako živnostníkovi škodit.
Svejk mu vysvětlil, že všichni, až na jednoho, který je tu pro pokus loupežně vřazdy na pantátovi z Holic, patří k jich společnosti kvůli arcivévodovi.
Pan Palivec se urazil a řekl, že zde není kvůli nějakému pitomému arcivévodovi, ale kvůli císaři pánu. A poněvaď to ostatní počalo zajímat, vřpravoval jim to, jak mouchy mu znečistily císaře pána.
„Zaněradily mě ho, bestie,“ končil líčení své přihody, „a nakonec přivedly mě do kriminálu. Já to těm mouchám neodpustím,“ dodal vyhrůžně.
Svejk šel opět spat, ale nespál dlouho, poněvaď pro něho přišli, aby ho odvedli k výslechu.
A tak, stoupaje po schodišti do III. oddělení k výslechu, Svejka nesl svůj kříž na vrchol Golgoty, sám ničeho nepozoruje o svém mučednictví.
Spativ nadpis, že pливati po chodbách se zakazuje, poprosil strážníka, aby mu dovolil pливnouti do pливátka, a záře svou prostotu, vstoupil do kanceláře se slovy:
„Dobry večer přeju, všem vespolek.“ Misto odpovědi dloubl ho někdo pod žebra a postavil před stůl, za kterým seděl vopatrnej;

Bretschneider se usmál a vítězoslavně řekl:

„Za to, že jste řekl, že sraly mouchy na císaře pána. Oni vám už toho císaře pána vyženou z hlavy.“

A Švejk opustil hospodu U kalicha v průvodu civilního strážníka, kterého, stíhaje jeho tvář svým dobráckým úsměvem, se optal, když vyšli na ulici:

„Mám slézt z chodníku?“

„Jak to?“

„Já myslím, když jsem zatčenej, že nemám práva chodit po chodníku.“

Když vcházeli do vrat policejního ředitelství, řekl Švejk:

„Tak nám to pěkně uteklo. Chodíte často ke Kalichu?“

A zatímco vedli Švejka do příjmací kanceláře, u Kalicha předával pan Palivec hospodu své plačící ženě, těše ji svým zvláštním způsobem:

polovina kumpačky. A co nevinnejch lidí bejvávalo odsouzeno. A nejen na vojně, ale i soudama. Jednou se pamatuji, jedna ženská byla odsouzena, že uškrtla svoje novorozená dvojčata. Ačkoliv se zapřísahala, že ne mohla uškrtit dvojčata, když se jí narodila jen jedna holčička, kterou se jí podařilo uškrtit docela bez bolesti, byla odsouzena přece jen pro dvojnásobnou vraždu. Nebo ten nevinnej cikán v Záběhlicích, co se vloupal do toho hokynářského krámu na Boží hod vánoční v noci. Zapřísáh se, že se šel vohrát, ale nic mu to nepomohlo. Jak už něco soud vezme do ruky, je zle. Ale to zle musí bejt. Třebas všichni lidi nejsou taková darebáci, jak se to o nich dá předpokládat; ale jak poznáš dneska toho hodnýho od toho lumpa, zejména dnes, v takový vážný době, kdy toho Ferdinanda odpráskli. To u nás, když jsem sloužil na vojně v Budějovicích, zastřelili v lese za cvičišťem psa panu hejtmanovi. Když se o tom dověděl, zavolal si nás všechny, postavil a povídá, ať vystoupí každý desátý muž. Já, samo sebou se rozumí, byl jsem taky desátý, a tak jsme stáli habacht a ani nemrkli. Hejtman chodí kolem nás a povídá: „Vy lumpové, padouchově, neřádi, hyeny skvrnitý, tak bych vám chtěl kvůli tomu psovi všem napařit ajnclíka, rozsekat vás na nudle, postřílet a udělat z vás kapra namodro. Abyste ale věděli, že vás nebudu šetřit, dávám vám všem na čtrnáct dní kasárníka.“ Tak vidíte, tenkrát se jednalo o pejska, a teď se jedná dokonce o pana arcivévodu. A proto musí bejt hrůza, aby ten smutek stál za něco.“

„Já jsem nevinnej, já jsem nevinnej;“ opakoval zježený muž.

„Kristus Pán byl taky nevinnej,“ řekl Švejk, „a taky ho ukřižovali. Nikde nikdy nikomu na nějakým nevinným člověku nezáleželo. Maul halten und weiter dienen! - jako říkávali nám na vojně. To je to nejlepší a nejkrásnější.“

Švejk si lehl na kavalec a spokojeně usnul.

Zatím přivedli nové dva. Jeden z nich byl Bosňák. Chodil po komoře, skřípal zuby a každé jeho druhé slovo bylo: „Jebem ti

„Neplač, netvi, co mně mohou udělat kvůli posranému obrazu císaře pána?“
A tak zasáhl dobrý voják Švejk do světové války svým milým, roztomilým způsobem. Historiky bude zajímat, že on viděl daleko do budoucnosti. Jestli situace vyvinula se později jinak, než jak on vykládal u Kalicha, musíme mít na zřeteli, že neměl přípravného diplomatického vzdělání.

k němu rychle:
„Četl jste to?“

„Nečetl.“

„Víte o tom?“

„Nevím.“

„A víte, oč se jedná?“

„Nevím, já se o to nestarám.“

„A přece by vás to mělo zajímat.“

„Nevím, co by mne mělo zajímat? Já si vykouřím doutník,

vypiji svych několik sklenic, navečtím se a něctu noviny. Noviny

lžou. Nač se budu rozčilovat?“

„Vás tedy nezajímá ani ta vražda v Sarajevu?“

„Mine vůbec žádná vražda nezajímá, at' je třebaš v Praze, ve

Vidni, v Sarajevu, nebo v Londýně. Od toho jsou úřady, soudy

a policie. Jestli někdy někde někoho zabijou, dobře mu tak, proč

je trouba a tak neopatrny, že se dá zabít.“

To byla jeho poslední slova v této rozmluvě. Od té doby

opakoval jen hlasitě v pětiminutových i přestávkách:

„Já jsem nevinnej, já jsem nevinnej.“

Ta slova křičel i ve vratech policejního ředitelství, ta slova bude

opakovat i při převezení k trestnímu soudu v Praze a s těmi slovy

vstoupí i do své zářátní kobky.

Když vyslechl Švejk všechny ty strašně spiklenecké historie,

uznal za vhodné vysvětlit jim veškeru beznadějnost jich situace.

„Je to s námi se všemi moc špatny,“ začal sva slova útěchy,

„to není pravda, jak vy říkáte, že se vám, nám všem nemůže nic

stát. Vod čeho máme policii než vod toho, aby nás trestala za naše

huby. Jestli je taková nebezpečná doba, že strlíjeji arcivévodny, tak

se nikdo nesmí divit, že ho vedou na direkci. To se všechno dělá

kvůli lesku, aby měl Ferdinand reklamu před svym pohrbem. Cím

vic nás tady bude, tím to bude pro nás lepší, poněvadž nám bude

veselejc. Když jsem sloužil na vojně, byla nás někdy zavřená

*2. kapitola

Dobry vojak Švejk na policejním ředitelství

Sarajevský atentát naplnil policejní ředitelství četnými oběti. Vodili to jednoho po druhém a starý inspektor v přijímací kanceláři říkal svým dobráckým hlasem:

„Von se vám ten Ferdinand nevyplatí!“

Když Švejka zavřeli v jedné z četných komor prvního patra, Švejk našel tam společnost šesti lidí. Pět jich sedělo kolem stolu a v rohu na kavalci seděl, jako by se jich stranil, muž v prostředních letech.

Švejk se počal vyptávat jednoho po druhém, proč jsou zavřeni.

Od těch pěti sedících u stolu dostal takřka úplně stejnou odpověď:

„Kvůli Sarajevu!“ - „Kvůli Ferdinandovi!“ - „Kvůli té vraždě na panu arcivévodovi!“ - „Pro Ferdinanda!“ - „Za to, že pana arcivévodu odpravili v Sarajevu!“

Šestý, který se těch pěti stranil, řekl, že s nimi nechce nic mít, aby na něho nepadlo nějaké podezření, on že tu sedí jen pro pokus loupežné vraždy na pantátovi z Holic.

Švejk si sedl do společnosti spiklenců u stolu, kteří si už podesáté vyprávěli, jak se do toho dostali.

Všechny to až na jednoho stihlo buď v hospodě, ve vinárně, nebo v kavárně. Výjimku dělal neobyčejně tlustý pán s brýlemi, s uplakanými očima, který byl zatčen doma ve svém bytě, poněvadž dva dny před atentátem v Sarajevu platil u Brejšky za dva srbské studenty, techniky, útratu a detektivem Brixim byl spatřen v jich společnosti opilý v Montmartru v Řetězové ulici, kde, jak již v protokole potvrdil svým podpisem, též za ně platil.

Na všechny otázky při předběžném vyšetřování na policejním komisařství stereotypně kvílel:

„Já mám papírnický obchod!“

Načež dostával taktéž stereotypní odpověď:

„To vás neomlouvá.“

Malý pán, kterému se to stalo ve vinárně, byl profesorem dějepisu a vykládal vinárníkovi dějiny různých atentátů. Byl zatčen právě v okamžiku, když končil psychologický rozbor každého atentátu slovy:

„Myšlenka atentátu jest tak jednoduchá jako Kolumbovo vejce!“

„Stejně jako to, že vás čeká Pankrác,“ doplnil jeho výrok při výslechu policejní komisař.

Třetí spiklencem byl předseda dobročinného spolku Dobromil v Hodkovičkách. V den, kdy byl spáchán atentát, pořádal Dobromil zahradní slavnost spojenou s koncertem. Četnický strážmistr přišel, aby požádal účastníky, by se rozešli, že má Rakousko smutek, načež předseda Dobromilu řekl dobrácky:

„Počkají chvíli, než dohrajou Hej, Slované.“ Nyní seděl tu s hlavou svěšenou a naříkal:

„V srpnu máme nové volby předsednictva, jestli nebudu doma do té doby, tak se může stát, že mě nezvolí. Už jsem tím předsedou podesátý. Já tu hanbu nepřežiju.“

Podivně si nebožtík Ferdinand zahrál se čtvrtým zatčeným, mužem ryzí povahy a bezvadného štítu. Vyhýbal se celé dva dny jakékoliv rozmluvě o Ferdinandovi, až večer v kavárně při mariáši, zabíjeje žaludského krále kulovou sedmou trumfů, řekl:

„Sedum kulí jako v Sarajevu.“

Pátý muž, který, jak sám řekl, že sedí „kvůli té vraždě na panu arcivévodovi v Sarajevu“, měl ještě dnes zježené vlasy a vousy hrůzou, takže jeho hlava připomínala stájového pinče.

Ten vůbec v restauraci, kde byl zatčen, nepromluvil ani slova, ba dokonce ani nečetl noviny o zabití Ferdinanda a seděl u stolu úplně sám, když přišel k němu nějaký pán, posadil se naproti a řekl